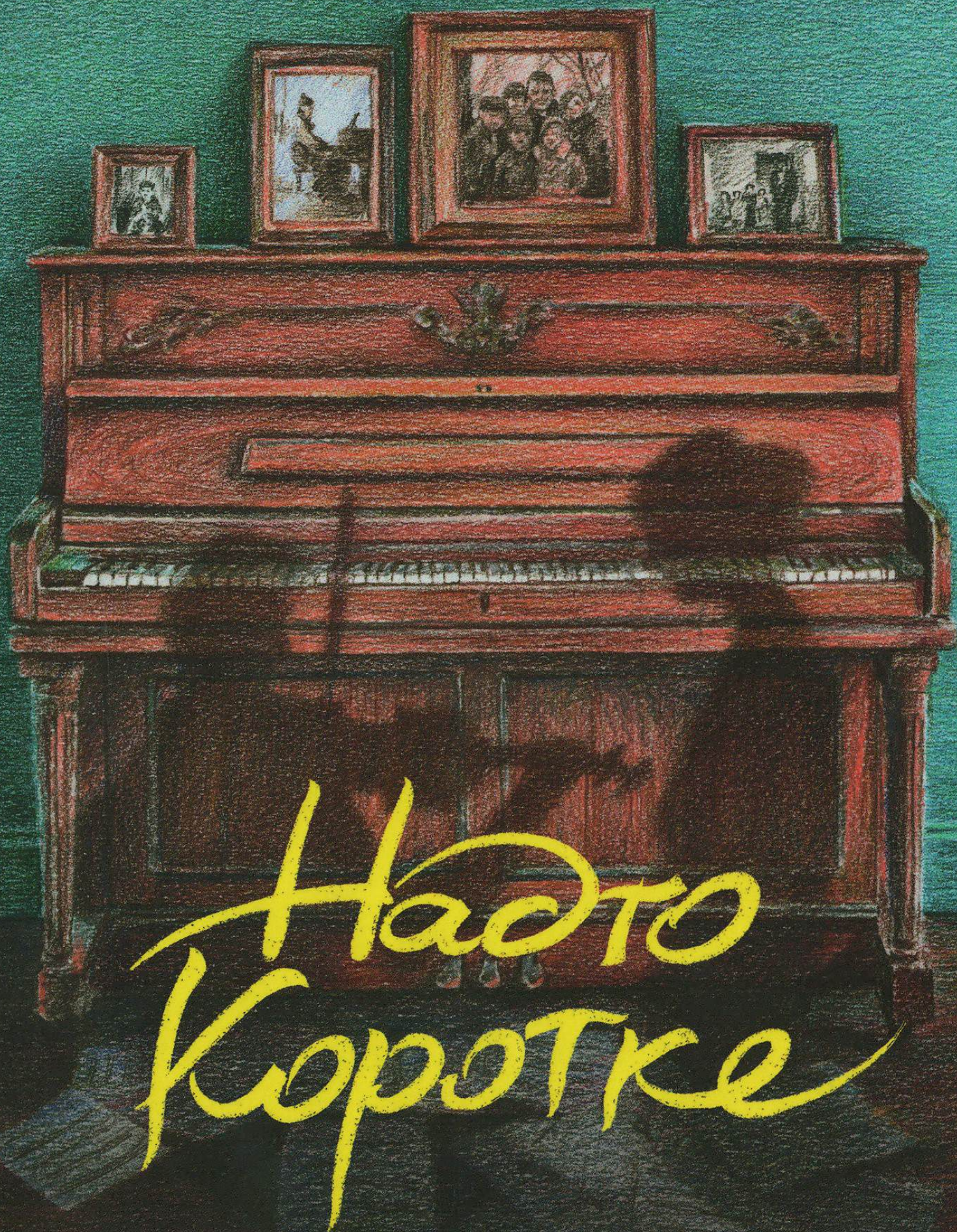

821.161.2
М 33

Галина Матвеева

С 1215419

видавництво
СТАРОГО ЛЕВА

Доріжка біля будинку мерехтить фантиками, картопляним лушпинням та кавалками мокрого піску, ніби грайливий домашній улюбленець звалив квітник із підвіконня й добре погосподарював у смітнику. На сходах під'їзду з'являється старий у джинсах та в жовтому светрі. Його пишне сиве волосся дуже нагадує зачіску скаженого винахідника з фільму про мандри в часі. Кишені на його джинсах іншого кольору, а ззаду вшитий клин на поясі, мабуть, ті штани від початку були затісні. У руках у старого віник та совок. Він замітає сміття, викидає в металевий контейнер та озирається, ніби скоїв щось недобре. Тут таки йому у вічі потрапляю я.

— Двірник наш уже з ранку втомився. А воно ж смердить, — він наче виправдовується. Я стинаю плечима, вдаю, ніби не розумію, про що він каже.

— Вибачте, чи не в цьому під'їзді мешкає Андрій Сало?

Старий розширює очі, тепер він має точнісінько такий вигляд, як скажений винахідник. Зараз підхопиться й побіжить заводити *DeLorean*.

— А кому він потрібний?

— Ви мене, мабуть, не пам'ятаєте. Я дочка Валентина Холодіна.

— Інна, — впізнав. — Досі не можу собі пробачити...

Він хитає головою і втягує сльози назад, глибоко дихаючи.

Кажуть, із віком сльози завжди наготові, такий собі запобіжник перегріву серцевих м'язів. Анрі Пеккавич дивиться на совок і віник, усміхається й каже:

— Отакої, гостей зустрічаю біля смітника! Ходімо каву пити.

Він витягає з кишені ланцюжок із гірляндою найрізноманітніших ключів, відмикає магнітним брелоком під'їзд, притримує двері та пропускає мене вперед.

— Ліворуч, — крізь прочинені двері я потрапляю в темний тамбур. — Обережно, під стіною велосипед.

— Ага, — ми делікатно розходимося з колесом, напружуюсь, очікуючи зіткнення з кермом, та Анрі Пеккавич з-за моєї спини штовхає двері квартири й убезпечує мені дорогу.

— Ти проходи до кімнати, Інно. Я зараз помию руки та зварю каву. Стільці в коморі, тому сідай у крісло, — він продовжує розмову, перекикуючи воду. — Наш двірник страшний п'яниця, проте не злий, до всіх привітний. Якщо в зав'язці, то й квітник поливає, і після сміттевозу замітає обов'язково. А сьогодні маеш...

У кімнаті, що одночасно вітальня, майстерня, їдальня та спальня, справді тільки в крісло можна сісти, та й воно стоматологічне. Цікаво, звідки воно в пана Сала? Біля вікна малогабаритні сервант та секретер. Здається, їх розробляли спеціально для хрущовок, бо вузькими сходами можна занести тільки ці майже іграшкові меблі. У батькового приятеля ці крихітні шафи дорожені до стелі за допомогою полиць. До секретера прикріплена гнучка лампа, а в серванті, замість посуду, програвач та сила-силенна платівок. Я зазираю в куток, відділений ширмою. Там точильний верстат. Поруч стелаж на кшталт поштового, навіть коробки на ньому картонні поштові, на кожній якісь позначки фломастером. Стіл у центрі кімнати під скляною квіткою люстри, застелений сірим папером. На папері записи: «вода 063815 Толику барвінок посадити Валику посадити есшольцію молоко середа 16:00 Ярославі тюльпани...».

З коридору чути кроки та дзенькання порцеляни. Анрі Пеккавич з'являється на порозі кімнати з тацею.

— Не насмілилася в крісло сісти? Зараз принесу...

Він залишає тацю на столі та зникає в коридорі. «І що це ви натякаєте, що час вас змастити?» — звертається він уголос до рипучих дверцят комори. Повертається зі складним дерев'яним стільцем, розкладає його й кладе пласку подушку на сидіння.

— Дякую, — кажу я. Анрі Пеккавич розставляє на столі тонкостінні жовті горнятка та наповнює їх ароматним напоєм із емальованого синього кавника. Сам сідає в крісло й задоволено промовляє:

— Дуже зручна конструкція! Ноги відпочивають, спина не затерпає.

— Не спитаю — не спатиму вночі: а де ви його знайшли?

— Хе-ге, — шкіриться він. — Це подарунок. Був у мене друг, який працював стоматологом.

— Анатолій? — я марно сподіваюся, що він скаже «ні».

— О, звісно, ти теж Толика знала... Ми всі товаришували: Валик, Толик, Наїль та я. Лишень ми з Наїлем...

Я ковтаю гірку каву та вкотре не розумію, навіщо я квокчу з батьковим майном, але питаю, бо прийшла, бо все одно Анрі Пеккавич запитає.

— Я розбираю речі в батьковій майстерні. Знайшла запчастини для мотоцикла. Іван, мій брат, припустив, що це для вас батько...

— Так, — важко зітхає. — Це мрія. Хочу дістатися містечка, у якому народився мій батько. Ійсалмі.

— Де це? У Фінляндії?

— Так. Ти, мабуть, питаєш, чи не застарий я для такої мандрівки?

— Ні, не спитаю. Ви ж вільна людина.

Мабуть, я щось таке влучне сказала, в Анрі Пеккавича очі зблиснули, він повторює за мною:

— Отож вільна людина! Наїль мені радить потягом їхати або автобусом, а я йому на це: «Зрозумій, я не хочу, як мій батько, під конвоем їхати. Хочу вільно». Наче ми з ним близькі за віком, а не розуміємося. Твій батько розумів...

— Дядько Наїль дуже обережний. Завжди за всіх хвилюється.

Пан Сало усміхнено слухає мене, трясє своєю білою гривою на знак згоди. Набирає повітря:

— В Наїля батько на війні загинув. Мати до останнього сподівалася, що він живий, тільки ніяк їх із сином не може знайти, бо вони аж в Узбекистані опинилися. Депортували їх. Так йому до останнього подиху казала, що батько повернеться, батько їх знайде.

Анрі Пеккавич знову всотує сльози, доливає кави, ковтає. Морщить обличчя. Підводиться з-за столу:

— Зовсім холодна. Піду нагрію...

Я слухаю Анрі Пеккавича, а чую батька, його невимовне дитяче сподівання, що мій дідусь повернеться... Вони всі четверо сиділи собі, пили, розмовляли, мріяли та чекали. Страшна група подовженого дня для сивих хлопчиків.

— По мене першого прийдуть! — кричав Толик.

— Ні, по мене! — наполягав Валик.

Анрі та Наїль, звісно, з ними сперечалися, не поступалися, не вірили. Отець наш небесний, залиш нам друзів наших, щоб гратися в морський бій, щоб ділити хліб і валідол, бо мрії стають важкими, безсоння нестерпним. Єдине, що тамує жаль, — то розмови. А ми...

— Ти щось сказала? Чи це молитва? — Анрі Пеккавич умикає люстру. Я розумію, що вже вечір.

— Схоже?

— Так.

Доливає кави мені та собі. Дописує на паперовій скатертині: «Приїхати до Валика по деталі». Мені подобається цвіркотіння олівця по цупкому паперу. Зізнаюся:

— Я геть розгублена з татовими холодильниками і всякими штуками... За місяць я маю їхати надовго... Ціла кімната речей лишилася...

Анрі Пеккавич обводить поглядом власну кімнату, щось обмірковує, зітхає:

— Ех-хе... Ми всі четверо безбатченки. Всі без батьківщини. Назбирали речі для головної мандрівки, наче на тому світі приймають із багажем... Сам такий.

— То що ж мені робити?

— Тобі треба ще раз усе це потримати в руках, а потім відпустити, віддати. Бо інакше ти нікуди не поїдеш, тобі здаватиметься, що ти чогось не зробила, а мусила.

«Батьку, чому саме я?» — питаю, вдивляючись у темні нутрощі порцелянового горнятка.